

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 26.03.1997
COM(97) 125 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- A. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
- B. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ
 - 1. Σπουδαιότητα των ενεργειακών διασυνδέσεων με τρίτες χώρες.
 - 2. Υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά τις διασυνδέσεις φυσικού αερίου με τρίτες χώρες.
 - 3. Υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά τις διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας με τρίτες χώρες.
- Γ. ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ
 - 4. Προσδιορισμός έργων διευρωπαϊκών ενεργειακών δικτύων αμοιβαίου ενδιαφέροντος
 - 5. Προσδιορισμός έργων ενεργειακών δικτύων περιφερειακού ενδιαφέροντος.
 - 6. Άλλες κοινοτικές δράσεις πολιτικού χαρακτήρα.
 - 7. Κοινοτικές δράσεις χρηματοδοτικού χαρακτήρα.
- Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- I. Έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος για δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας (κατάλογος και χάρτης).
- II. Έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος για δίκτυα φυσικού αερίου (κατάλογος και χάρτης).
- III. Επισκόπηση δυνατών κοινοτικών χρηματοδοτικών παρεμβάσεων για την προώθηση ενεργειακών πολιτικών και έργων ενεργειακών δικτύων σε τρίτες χώρες.

Α. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης της Επιτροπής είναι να αναλυθούν τα κύρια στοιχεία τα οποία πρέπει να εξεταστούν όσον αφορά τις διασυνδέσεις των δικτύων φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας με τρίτες χώρες και την ανάπτυξη των εν λόγω δικτύων σε κλίμακα ευρωπαϊκής ηπείρου, λεκάνης της Μεσογείου και, όπου χρειάζεται, Κεντρικής Ασίας και Μέσης Ανατολής.

Από την ανάλυση της Επιτροπής προκύπτουν τέσσερα κύρια στοιχεία:

- (i) υφίσταται ένα καλό αρχικό επίπεδο ενεργειακών διασυνδέσεων με τρίτες χώρες της Ευρώπης και της λεκάνης της Μεσογείου το οποίο όμως παρουσιάζει ορισμένες ελλείψεις, ιδίως στην περιοχή των Βαλκανίων και της Βαλτικής·
- (ii) ο προσδιορισμός έργων διευρωπαϊκών ενεργειακών δικτύων αμοιβαίου ενδιαφέροντος έχει προχωρήσει σύμφωνα με τους κοινοτικούς Προσανατολισμούς σχετικά με τα διευρωπαϊκά δίκτυα (ΔΕΔ) ενέργειας· έως τώρα έχουν προσδιορισθεί 28 έργα στα οποία συμμετέχουν τόσο κοινοτικές όσο και μη κοινοτικές χώρες·

έχει ξεκινήσει ο προσδιορισμός έργων ενεργειακών δικτύων περιφερειακού ενδιαφέροντος στις τρίτες χώρες· πρόκειται ωστόσο για διαδικασία μακροπρόθεσμης συνεργασίας την οποία θα εξακολουθήσει να στηρίζει η Κοινότητα με το πρόγραμμα ενεργειακής πολιτικής SYNERGY και τα προγράμματα ενίσχυσης PHARE, TACIS και MEDA.
- (iii) έχει δημιουργηθεί το πλαίσιο για κοινοτικές δράσεις πολιτικού χαρακτήρα για την υλοποίηση έργων διευρωπαϊκών και περιφερειακών ενεργειακών δικτύων στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες (συνθήκη ΕΚ, κατευθυντήριες γραμμές ΔΕΔ, Ευρωπαϊκός Χάρτης Ενέργειας, συμφωνίες σύνδεσης) και για την εφαρμογή σε αυτές τις χώρες ενεργειακών πολιτικών οι οποίες να παρουσιάζουν συνοχή (μέσω των προγραμμάτων SYNERGY και PHARE, TACIS και MEDA)·
- (iv) έχουν επίσης δημιουργηθεί οι κοινοτικοί μηχανισμοί χρηματοδοτικής παρέμβασης οι οποίοι χρειάζονται για να στηριχθούν i) οι μελέτες για τα έργα ΔΕΔ αμοιβαίου ενδιαφέροντος (ενίσχυση από το κονδύλι του προϋπολογισμού ΔΕΔ ενέργειας) ii) οι μελέτες που αφορούν τα περιφερειακά έργα ενεργειακών δικτύων στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες (ενίσχυση από τα προγράμματα PHARE, TACIS και MEDA) και iii) σε ειδικές περιπτώσεις, η επένδυση για τα ανωτέρω έργα στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες (ενίσχυση από το PHARE και δάνεια από την ΕΤΕπ).

Ως γενικό συμπέρασμα, η Επιτροπή δεσμεύεται να χρησιμοποιήσει το διαθέσιμο σύνολο προσανατολισμών, τα πολιτικά και χρηματοδοτικά μέσα, όπου χρειάζεται, για να στηρίξει την ανάπτυξη έργων για διευρωπαϊκά και περιφερειακά ενεργειακά δίκτυα στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες και για τη διασύνδεσή τους με τα κοινοτικά δίκτυα. Η διασύνδεση των ενεργειακών δικτύων σε ευρύτερη κλίμακα θα συμβάλει αποτελεσματικά στη βελτίωση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού, στην οικονομική και κοινωνική συνοχή και στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς· θα εξυπηρετήσει επίσης τους κοινοτικούς στόχους σε θέματα ανταγωνιστικότητας, προστασίας του περιβάλλοντος, διεύρυνσης και εξωτερικής συνεργασίας.

B. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

1. Σπουδαιότητα των ενεργειακών διασυνδέσεων με τρίτες χώρες

Η προσπάθεια ολοκλήρωσης των υποδομών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου στην Κοινότητα πρέπει απαραίτητως να συνοδεύεται από την ανάπτυξη συνδέσεων με τρίτες χώρες. Οι συνδέσεις αυτές ανταποκρίνονται τόσο στην αύξηση των οικονομικών συναλλαγών όσο και στην ανάγκη ενίσχυσης της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού (διαφοροποίηση των πηγών και των οδών εφοδιασμού). Άλλα στοιχεία είναι η βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, η οποία προσφέρει καλύτερες προοπτικές για πολιτική σταθερότητα και ειρήνη, και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σε μια διευρυμένη Κοινότητα.

Κατά μείζονα λόγο, στους τομείς των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών η ολοκλήρωση των ενεργειακών δικτύων είναι αλληλένδετη με το ζήτημα των εξωτερικών διασυνδέσεων.

Δεν είναι δυνατόν να νοηθεί η ολοκλήρωση των δικτύων φυσικού αερίου στην Κοινότητα ανεξάρτητα από το ζήτημα των εξωτερικών διασυνδέσεων, δεδομένου ότι τα σημαντικότερα αποθέματα βρίσκονται εκτός Κοινότητας και πρέπει να συνδεθούν με τα δίκτυα εντός Κοινότητας.

Οι εξωτερικές διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας επιτρέπουν μεγαλύτερη οικονομική αποδοτικότητα και καλύτερη ασφάλεια εφοδιασμού.

Η παρούσα ανακοίνωση επικεντρώνεται στα έργα με διευρωπαϊκή διάσταση και αμοιβαίο ενδιαφέρον για την Κοινότητα και τις τρίτες χώρες, αλλά αναφέρεται επίσης στα έργα τα οποία παρουσιάζουν μια πιο περιφερειακή διάσταση και ενδιαφέρον για δύο ή περισσότερες από τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες.

Όσον αφορά τα ενεργειακά δίκτυα, η Επιτροπή λαμβάνει σταθερά υπόψη την ανάγκη να αναζητηθούν λύσεις οι οποίες θα σέβονται το περιβάλλον βάσει εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων.

2. Υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά τις διασυνδέσεις φυσικού αερίου με τρίτες χώρες

- Το ζήτημα της ασφάλειας του εφοδιασμού

Η ανάπτυξη δικτύων φυσικού αερίου πραγματοποιείται σε μια στιγμή όπου παρουσιάζεται αύξηση της ζήτησης φυσικού αερίου και του μεριδίου του στην αγορά σχεδόν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Στο σύνολο της ΕΕ, αναμένεται αύξηση του σημερινού ενεργειακού ισοζυγίου από 20% σε 26% το 2010. Ταυτοχρόνως, δεδομένου ότι η παραγωγή αερίου στην ΕΕ σημειώνει πτώση, η εξάρτηση από τις εισαγωγές από τρίτες χώρες αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά από 40% που είναι σήμερα σε 60% περίπου το 2010 και να φθάσει ίσως σε 75% το 2020.

Τον Οκτώβριο 1995 η ανακοίνωση της Επιτροπής «Ευρωπαϊκή Κοινότητα: εφοδιασμός σε φυσικό αέριο και προοπτικές»¹ είχε, ως στόχο, να αποτελέσει βάση συζήτησης σχετικά με τον μελλοντικό προσανατολισμό του τομέα του φυσικού αερίου στην ΕΚ και να εξετάσει το ζήτημα της ασφάλειας εφοδιασμού και τα μέτρα που πρέπει να λάβει η ΕΚ για την ενίσχυσή του κατά τον επόμενο

¹ COM(95) 478 τελικό της 18ης Οκτωβρίου 1995.

αιώνα. Ένα από τα συμπεράσματα της ανακοίνωσης ήταν ότι, για να διατηρηθεί η ασφάλεια του εφοδιασμού στην Κοινότητα, έχει εξαιρετική σημασία η διασύνδεση των κοινοτικών συστημάτων φυσικού αερίου καθώς και η σύνδεσή τους με ορισμένες τρίτες χώρες. Στην ανακοίνωση υπογραμμίστηκε ότι ορισμένες από τις στρατηγικές διασυνδέσεις είχαν ήδη προσδιοριστεί ως έργα κοινού ενδιαφέροντος στους Προσανατολισμούς για τα ΔΕΔ ενέργειας² και ότι η διεύρυνση του υφιστάμενου καταλόγου ώστε να περιλάβει ορισμένες συνδέσεις σωληναγωγών και ορισμένα έργα αποθήκευσης που είχαν παραλειφθεί και τα οποία προσδιορίστηκαν στην ανακοίνωση, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των πλέον ευάλωτων κρατών μελών, θα ενίσχυε περισσότερο την ασφάλεια εφοδιασμού της Κοινότητας. Στα συμπεράσματά του σχετικά με την ανωτέρω ανακοίνωση, το Συμβούλιο Ενέργειας της 7ης Μαΐου 1996 επιβεβαίωσε ότι υπάρχει ανάγκη περαιτέρω ανάπτυξης και διασύνδεσης των δικτύων φυσικού αερίου εντός της Κοινότητας και εκτός αυτής με τους εξωτερικούς προμηθευτές της και ότι για το σκοπό αυτό θα απαιτηθούν σημαντικές επενδύσεις.

- Σημερινή κατάσταση

Η σημερινή κατάσταση όσον αφορά τις διασυνδέσεις φυσικού αερίου της Κοινότητας με τρίτες χώρες έχει ως εξής:

- (i) οι σωληναγωγοί σύνδεσης των ρωσικών κοιτασμάτων φυσικού αερίου με πολλά κράτη μέλη της Κοινότητας διασχίζουν άλλα κράτη της ΚΑΚ (Ουκρανία, Λευκορωσία, Μολδαβία) και πολλές χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (Πολωνία, Σλοβακία, Τσεχία, Ρουμανία, Βουλγαρία)
- (ii) το φυσικό αέριο της Αλγερίας παραδίδεται στην Ιταλία μέσω Τυνησίας (μέσω του σωληναγωγού Trans-Med) και στην Ισπανία και την Πορτογαλία μέσω Μαρόκου (μέσω του νέου σωληναγωγού Μαγκρέμπ-Ευρώπης). Το φυσικό αέριο της Αλγερίας μεταφέρεται επίσης με πλοία σε διάφορους τερματικούς σταθμούς LNG (υγροποιημένο φυσικό αέριο) που βρίσκονται στο Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ιταλία και την Ισπανία
- (iii) τρεις υποβρύχιοι σωληναγωγοί συνδέουν τα νορβηγικά κοιτάσματα φυσικού αερίου της Βόρειας Θάλασσας με το Βορειοδυτικό τμήμα της ηπειρωτικής Ευρώπης και ένας τέταρτος με το Ηνωμένο Βασίλειο.

- Μελλοντικές προκλήσεις

Όσον αφορά την Κοινότητα και λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση της εξάρτησης από το εξωτερικό θα πρέπει, κατά την μελλοντική ανάπτυξη των δικτύων φυσικού αερίου, να επιδιωχθεί να διατηρηθεί υψηλό επίπεδο διαφοροποίησης της εξωτερικής προμήθειας φυσικού αερίου, από τις χώρες που είναι ήδη προμηθευτές και ενδεχομένως από νέες χώρες, να βελτιωθεί η ευελιξία της μεταφοράς αερίου εντός της Κοινότητας και να αυξηθεί η υπόγεια αποθήκευση. Μεσοπρόθεσμα, τα επενδυτικά προγράμματα των επιχειρήσεων φυσικού αερίου αποβλέπουν κυρίως στην αύξηση των εισαγωγών από κάθε έναν από τους υφιστάμενους προμηθευτές. Πιο μακροπρόθεσμα όμως, οι επιχειρήσεις φυσικού αερίου διερευνούν τις δυνατότητες για νέες πηγές προμήθειας (μέσω σωληναγωγών ή εγκαταστάσεων LNG). Υπό το πρίσμα αυτό, η εμφάνιση της Κεντρικής Ασίας και της περιοχής της Κασπίας ως νέων περιοχών παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου με

² ΕΕ ΕΚ αριθ. L 161 της 29.06.1996.

σημαντικό εξαγωγικό δυναμικό προς την ευρωπαϊκή αγορά πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη. Θα μπορούσαν να αναπτυχθούν νέα δίκτυα μεταφοράς Ανατολής-Δύσης μεταξύ της περιοχής της Κασπίας Θάλασσας και της Ευρώπης, αρκεί να είναι εφικτά από τεχνική και οικονομική άποψη και να σέβονται το περιβάλλον.

Η διεύρυνση των δυνατοτήτων εφοδιασμού σε φυσικό αέριο αιτιολογείται από την ανάγκη της Κοινότητας να διαφοροποιήσει τις πηγές εφοδιασμού και να δημιουργήσει κλίμα ανταγωνισμού μεταξύ των υφιστάμενων και των ενδεχόμενων μελλοντικών προμηθευτών, μεταξύ των οποίων είναι οι χώρες ΚΑΚ (Ρωσία, Τουρκμενιστάν, Καζακιστάν και Ουζμπεκιστάν), οι γειτονικές προς την Ευρωπαϊκή Κοινότητα χώρες (Αλγερία, Νορβηγία και ενδεχομένως στο μέλλον Ιράν) καθώς και οι πλέον απομακρυσμένοι προμηθευτές φυσικού αερίου όπως η Μέση Ανατολή (Κουατάρ), η Δυτική Αφρική (Νιγηρία) και η Λατινική Αμερική.

Όσον αφορά τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίες γενικά εξαρτώνται από έναν εξωτερικό προμηθευτή φυσικού αερίου (Ρωσία), οι προκλήσεις για την μελλοντική ανάπτυξη δικτύων φυσικού αερίου συνδέονται πρωτίστως με την ανάγκη βελτίωσης της ασφάλειας εφοδιασμού και επιδίωξης διαφοροποίησης του εφοδιασμού. Τυπικά έργα σ' αυτές τις χώρες είναι αυτά που αφορούν τη διασύνδεση με την Δυτική Ευρώπη, τη δημιουργία χωρητικότητας υπόγειας αποθήκευσης και τη συμμετοχή σε έργα νέων σωληναγωγών παροχής φυσικού αερίου. Καθώς πολλές από αυτές τις χώρες έχουν υποβάλει υποψηφιότητα για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η ασφάλεια του εφοδιασμού τους σε αέριο θα αποτελέσει κοινοτικό πρόβλημα όταν θα αποτελούν μέλη της ΕΕ.

Όσον αφορά τις μεσογειακές τρίτες χώρες οι οποίες διαθέτουν ελάχιστο ή μηδενικό δυναμικό παραγωγής φυσικού αερίου, θα αποτελέσει πρόκληση η συμμετοχή τους σε περιφερειακά έργα μεταφοράς αερίου ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση στο φυσικό αέριο που παράγεται στις γειτονικές χώρες της ίδιας περιοχής ή σε γειτονικές περιοχές.

3. Υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά τις διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας με τρίτες χώρες

- Σημερινή κατάσταση

Όσον αφορά τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, το σύστημα CENTREL (Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία, Ουγγαρία) συνδέθηκε συγχρονισμένα στο σύστημα UCPTE στα τέλη 1995. Το διασυνδεδεμένο δίκτυο που προέκυψε, γνωστό ως TESIS (Trans European Synchronously Interconnected System), καλύπτει σήμερα το μεγαλύτερο τμήμα της ηπειρωτικής Ευρώπης, από την Πορτογαλία έως την Πολωνία και από το ηπειρωτικό τμήμα της Δανίας έως την Ιταλία. Από τον Οκτώβριο 1996, τμήμα του δικτύου της Ουκρανίας ενσωματώθηκε, σε δοκιμαστική βάση, στο δίκτυο TESIS. Αν και η Ελλάδα αποτελεί τμήμα του οργανισμού UCPTE, η σύνδεσή της με το δίκτυο UCPTE έχει διακοπεί από την έναρξη της πολεμικής διαμάχης στην πρώην Γιουγκοσλαβία.

Η Ελβετία είναι πλήρως ενσωματωμένη στο δίκτυο UCPTE, του οποίου αποτελεί ενεργό εταίρο, και οι περισσότερες ανταλλαγές μεταξύ Γερμανίας, Γαλλίας και Ιταλίας πραγματοποιούνται μέσω του δικτύου της.

Η Σλοβενία συνδέεται με το δίκτυο UCPTE από το 1975, όταν αποτελούσε ακόμη τμήμα της πρώην Γιουγκοσλαβίας, και τώρα είναι μέλος του.

Η Νορβηγία αποτελεί τμήμα του διασυνδεδεμένου δικτύου NORDEL, μαζί με το νησιωτικό τμήμα της Δανίας, τη Σουηδία και τη Φινλανδία. Το δίκτυο NORDEL συνδέεται με το δίκτυο UCPTE μέσω έξι υποβρύχιων καλωδίων HV DC (δύο μεταξύ Νορβηγίας και ηπειρωτικής Δανίας, δύο μεταξύ Σουηδίας και ηπειρωτικής Δανίας, ένα μεταξύ Σουηδίας και Γερμανίας και ένα μεταξύ Δανίας και Γερμανίας).

Το δίκτυο NORDEL συνδέεται επίσης με το ηλεκτρικό δίκτυο της Ρωσίας, μέσω σταθμού μετατροπής HV AC/DC/AC ο οποίος βρίσκεται στην περιοχή του St Petersburg, κοντά στα φινλανδο-ρωσικά σύνορα.

- **Μελλοντικές προκλήσεις**

Οι βαλκανικές χώρες δε συνδέονται με το δίκτυο UCPTE. Η σύνδεσή τους αποτελεί αντικείμενο μελετών για τον προσδιορισμό των απαιτούμενων προπαρασκευαστικών μέτρων και ενεργειών για κάθε ενδιαφερόμενη χώρα. Υφίσταται ωστόσο ένα διασυνδεδεμένο σύστημα σε περιφερειακή κλίμακα το οποίο λειτουργεί μεταξύ Αλβανίας, Βουλγαρίας, Ελλάδας και τμήματος του δικτύου της πρώην Γιουγκοσλαβίας.

Τα κράτη της Βαλτικής δεν είναι διασυνδεδεμένα με το σύστημα NORDEL ή το σύστημα CENTREL/UCPTE. Η διασύνδεσή τους βρίσκεται υπό μελέτη στο πλαίσιο του έργου του ηλεκτρικού δακτυλίου της Βαλτικής.

Κατόπιν της διασύνδεσης του συστήματος CENTREL στο δίκτυο UCPTE, διακόπηκαν προσωρινά οι υφιστάμενες προηγουμένως διασυνδέσεις με τις χώρες της ΚΑΚ. Η χρησιμοποίησή τους δημιουργεί γενικότερα προβλήματα (πώς και έως πού να γίνει διασύνδεση;) τα οποία πρέπει να απαντηθούν. Πολλές μελέτες είναι υπό εξέλιξη ή προβλέπονται, και καλύπτουν τις βασικές υποθέσεις (συγχρονισμένη σύνδεση ή σύνδεση μέσω γραμμών DC και σταθμών μετατροπής) και τις τεχνικές εγκαταστάσεις οι οποίες θα απαιτηθούν για να γίνουν δυνατές οι ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των χωρών της Δυτικής, Κεντρικής και Βαλκανικής Ευρώπης αφενός, και των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης αφετέρου.

Οι μεσογειακές χώρες δε συνδέονται με το δίκτυο UCPTE αλλά υφίστανται (Ισπανία-Μαρόκο) ή προβλέπονται (Ελλάδα-Τουρκία) έργα τα οποία θα επιτρέψουν τη δημιουργία των πρώτων ηλεκτρικών συνδέσεων μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών του δυτικού και ανατολικού τμήματος της λεκάνης της Μεσογείου.

Γ. ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

4. Προσδιορισμός έργων διευρωπαϊκών ενεργειακών δικτύων αμοιβαίου ενδιαφέροντος

- Προσανατολισμοί ΔΕΔ

Το σύνολο Προσανατολισμών σχετικά με τα διευρωπαϊκά δίκτυα (ΔΕΔ) στον τομέα της ενέργειας³, οι οποίοι εγκρίθηκαν τον Ιούνιο 1996, καθορίζουν προτεραιότητες και τις γενικές γραμμές της κοινοτικής δράσης και προσδιορίζουν έργα κοινού ενδιαφέροντος.

Με τις προτεραιότητες αναγνωρίζεται σαφώς η σημασία της εξωτερικής διάστασης και, όσον αφορά τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας και τα δίκτυα φυσικού αερίου, περιλαμβάνεται σε αυτές αντιστοίχως:

"η ανάπτυξη των διασυνδέσεων με τις τρίτες χώρες της Ευρώπης και της λεκάνης της Μεσογείου, οι οποίες συμβάλλουν στη βελτίωση της αξιοπιστίας και της ασφάλειας των ηλεκτρικών δικτύων της Κοινότητας ή τον εφοδιασμό της με ηλεκτρική ενέργεια" και

"η αύξηση της δυναμικότητας μεταφοράς (σωληναγωγοί προσαγωγής), παραλαβής (LNG) και αποθήκευσης που είναι αναγκαία για την ικανοποίηση της ζήτησης καθώς και η διαφοροποίηση των πηγών και των σωληναγωγών παροχέτευσης του φυσικού αερίου".

Σύμφωνα με τις ανωτέρω προτεραιότητες, ο κατάλογος έργων κοινού ενδιαφέροντος που προσδιορίστηκε στους προσανατολισμούς περιλαμβάνει ήδη σειρά έργων τα οποία αφορούν περιοχές ευρισκόμενες εν μέρει στο έδαφος τρίτων χωρών. Ο υφιστάμενος κατάλογος των προσανατολισμών περικλείει ωστόσο μόνο τα πλέον ώριμα έργα. Άλλα όμως έργα βρίσκονται ήδη στο στάδιο προετοιμασίας και τα πιο προχωρημένα από αυτά αποτελούν τώρα αντικείμενο νέας πρότασης της Επιτροπής⁴, ώστε να συμπληρωθεί ο υφιστάμενος κατάλογος. Ο διευρυμένος κατάλογος των υφιστάμενων και των νέων έργων κοινού ενδιαφέροντος αποτελεί σημαντικό στάδιο του προσδιορισμού έργων διευρωπαϊκών ενεργειακών δικτύων.

- Έργα ΔΕΔ αμοιβαίου ενδιαφέροντος

Ο διευρυμένος κατάλογος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων έργων, είκοσι οχτώ έργα τα οποία ενδιαφέρουν συγχρόνως την Κοινότητα και μία ή περισσότερες τρίτες χώρες. Παρόμοια έργα ΔΕΔ τα οποία περιλαμβάνουν κοινοτικές και μη κοινοτικές χώρες, αναφέρονται εφεξής ως **έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος**.

Κατάλογος αυτών των έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος περιέχεται σε παράρτημα και περιλαμβάνει:

(i) 11 έργα δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας αμοιβαίου ενδιαφέροντος, εκ των οποίων:

- 2 έργα διασύνδεσης για την περιοχή της Μεσογείου·

³ ΕΕ ΕΚ αριθ. L 161 της 29.06.1996.

⁴ COM(96) 390 τελικό της 24.07.96 και κοινή θέση του Συμβουλίου της 28.01.97.

- 4 έργα διασύνδεσης για την ηπειρωτική Ευρώπη·
- 5 έργα διασύνδεσης για τη Βόρεια Ευρώπη και

(ii) 17 έργα δικτύων φυσικού αερίου αμοιβαίου ενδιαφέροντος, εκ των οποίων:

- 2 έργα σωληναγωγών στον άξονα της Μεσογείου·
- 8 έργα σωληναγωγών στον άξονα της Ανατολικής Ευρώπης·
- 2 έργα σωληναγωγών στον άξονα της Βόρειας Ευρώπης·
- 5 τερματικοί σταθμοί παραλαβής LNG

Δώδεκα από τα ανωτέρω είκοσι οχτώ έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν μία ή περισσότερες τρίτες χώρες υποψήφιες για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Έξι από τα ανωτέρω είκοσι οχτώ έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν ένα κράτος μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

5. Προσδιορισμός των έργων ενεργειακών δικτύων περιφερειακού ενδιαφέροντος

Εκτός από τον προσδιορισμό έργων ΔΕΔ αμοιβαίου ενδιαφέροντος, είναι επίσης αναγκαίο να προσδιοριστούν έργα ενεργειακών δικτύων τα οποία να παρουσιάζουν ειδικό ενδιαφέρον για τις τρίτες χώρες τις οποίες αφορούν. Τα έργα αυτά ονομάζονται εφεξής **έργα περιφερειακού ενδιαφέροντος**. Ο προσδιορισμός τους απαιτεί ιδιαίτερη προσπάθεια συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών και με την Κοινότητα. Το πρόγραμμα ενεργειακής πολιτικής SYNERGY και τα "υποπρογράμματα" για την ενέργεια των προγραμμάτων ενίσχυσης PHARE, TACIS και MEDA αποτελούν και θα αποτελέσουν αξιόλογα μέσα.

Για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (στις οποίες περιλαμβάνονται τα κράτη της Βαλτικής) και για την ΚΑΚ, τα προγράμματα PHARE και TACIS συμβάλλουν στον προσδιορισμό έργων ενεργειακών δικτύων περιφερειακού ενδιαφέροντος, μέσω μελετών όπως η μελέτη για τη διασύνδεση των δικτύων φυσικού αερίου ή η μελέτη της ζεύξης του διευρυμένου δυτικοευρωπαϊκού συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με αυτό των εξ ανατολών γειτόνων.

Η Επιτροπή διοργάνωσε, μεταξύ άλλων, δύο σημαντικές εκδηλώσεις στο πλαίσιο του προγράμματος SYNERGY: διάσκεψη στη Βουδαπέστη («Διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου Ανατολής-Δύσης», Οκτώβριος 1994) και ημερίδα στη Μπρατισλάβα («Διαμεθοριακή συνεργασία στον τομέα του φυσικού αερίου στην Ευρώπη», Απρίλιος 1996) οι οποίες ασχολήθηκαν με το ζήτημα των ενεργειακών διασυνδέσεων στην περιοχή.

Πρέπει ιδίως να σημειωθεί ότι, μετά τη διάσκεψη της Μπρατισλάβας, συστήθηκε ομάδα επαφής των εμπειρογνομόνων στο φυσικό αέριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (EU-CEEC Gas Experts Contact Group) η οποία θα ασχοληθεί και με τα διευρωπαϊκά δίκτυα φυσικού αερίου, αναλαμβάνοντας καθήκοντα όπως ο προσδιορισμός των απαιτήσεων και των προτεραιοτήτων για τη διασύνδεση. Η ομάδα πραγματοποίησε την πρώτη συνεδρίασή της τον Οκτώβριο 1996 στις Βρυξέλλες.

Επίσης, οι επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας των χωρών γύρω από τη Βαλτική Θάλασσα έχουν δρομολογήσει τη μεταξύ τους συνεργασία στο

πλαίσιο των μελετών σχετικά με το έργο ηλεκτροδότησης του δακτυλίου της Βαλτικής.

Η Επιτροπή έχει ξεκινήσει προσπάθεια συντονισμού για την περιοχή των Βαλκανίων, δημιουργώντας, στο πλαίσιο του Περιφερειακού Ενεργειακού Κέντρου της Μαύρης Θάλασσας (εγκατεστημένο στη Σόφια), την επιχειρησιακή ομάδα «Βαλκανικές διασυνδέσεις», η οποία στηρίζεται από το πρόγραμμα SYNERGY. Η ιδέα για αυτήν την επιχειρησιακή ομάδα διατυπώθηκε στη διάσκεψη της Θεσσαλονίκης με θέμα τις ενεργειακές διασυνδέσεις στα Βαλκάνια (Οκτώβριος 1995). Η επιχειρησιακή ομάδα πραγματοποίησε την εναρκτήρια συνεδρίασή της τον Σεπτέμβριο 1996 στις Βρυξέλλες και συμφωνήθηκε να εργαστεί βάσει ετήσιου προγράμματος συλλογής δεδομένων και αξιολόγησης έργων έως το τέλος 1997, με σκοπό τον προσδιορισμό προτεραιοτήτων.

Στο πλαίσιο του προγράμματος TACIS, η Επιτροπή υποστηρίζει συντονισμένη προσέγγιση για την ανάπτυξη υποδομής περιφερειακών και διευρωπαϊκών σωληναγωγών αερίου στην ΚΑΚ (Πρόγραμμα διακρατικών σωληναγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου INOGATE).

Για τις χώρες της λεκάνης της Μεσογείου, σε πολλές διασκέψεις έχουν τεθεί οι βάσεις για περαιτέρω συνεργασία σε ενεργειακά θέματα, συμπεριλαμβανόμενων έργων δικτύων. Στη διάσκεψη της Τεργέστης (Ιούνιος 1996), συστήθηκε ειδικό ενεργειακό φόρουμ για να δομηθεί η ενεργειακή συνεργασία, και στο ζήτημα των ενεργειακών δικτύων. Επιπλέον, το 1995, οι εταιρείες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας των μεσογειακών χωρών (από κράτη μέλη της Κοινότητας και από τρίτες χώρες) σύστησαν τη μελετητική ομάδα SYSTMED για τη συλλογή δεδομένων και την αξιολόγηση έργων με σκοπό τη διασύνδεση όλων των χωρών γύρω από τη Μεσόγειο.

Για τις τρίτες χώρες οι οποίες έχουν υποβάλει υποψηφιότητα για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα περισσότερα από τα έργα περιφερειακού ενδιαφέροντος τα οποία θα προσδιοριστούν βάσει του παρόντος, θα μπορούν να αποτελέσουν έργα ΔΕΔ κοινού ενδιαφέροντος όταν θα έχει ολοκληρωθεί η προσχώρησή τους.

6. Άλλες κοινοτικές δράσεις πολιτικού χαρακτήρα

Πέρα από την ουσιαστική συμβολή τους στον προσδιορισμό έργων αμοιβαίου και περιφερειακού ενδιαφέροντος, η Κοινότητα θα εξακολουθήσει να ενθαρρύνει τη διασύνδεση των ενεργειακών δικτύων σε κλίμακα ευρωπαϊκής ηπείρου μέσω άλλων δράσεων πολιτικού χαρακτήρα οι οποίες αποσκοπούν στην προστασία των επενδύσεων και στην εδραίωση του δικαιώματος διέλευσης, στην εξασφάλιση πολιτικής στήριξης για ξεχωριστά έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος και στην υλοποίηση ενεργειακών πολιτικών οι οποίες να παρουσιάζουν συνοχή.

- **Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας**

Η αποτελεσματική υλοποίηση της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας (ECT) θα συμβάλει στην εξασφάλιση ενεργειακών επενδύσεων στις συμβαλλόμενες τρίτες χώρες και στην εδραίωση του δικαιώματος διέλευσης για τα δίκτυα που διασχίζουν τις χώρες αυτές.

Κατόπιν της υπογραφής της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και του πρωτοκόλλου του Χάρτη Ενέργειας για την ενεργειακή απόδοση και τα σχετικά περιβαλλοντικά ζητήματα στις 17 Δεκεμβρίου 1994, βρίσκεται υπό εξέλιξη η διαδικασία κύρωσής τους από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα

κράτη μέλη. Για να αρχίσει να ισχύει η Συνθήκη είναι απαραίτητο να κυρωθεί από 30 τουλάχιστον χώρες· εν τω μεταξύ, η Συνθήκη θα εφαρμόζεται από την πλειοψηφία των συμβαλλόμενων μερών σε προσωρινή βάση.

Έχουν ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για να καθοριστούν οι «κανόνες» που θα ισχύουν για την προεπενδυτική φάση των έργων.

Η γραμματεία του Χάρτη ασχολείται, με στήριξη της Επιτροπής, με τα προκαταρκτικά μέτρα ώστε ένας μεγαλύτερος αριθμός τρίτων χωρών της Μεσογείου να προσυπογράψουν τον Χάρτη ως συνδεδεμένα μέλη.

- Εξασφάλιση πολιτικής στήριξης για διευρωπαϊκά έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος

Η Συνθήκη (ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (άρθρο 129Γ παράγραφος 3) επιτρέπει στην Κοινότητα τη συνεργασία με τρίτες χώρες για την προώθηση έργων κοινού ενδιαφέροντος και την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων. Σε αυτό το πλαίσιο, στους Προσανατολισμούς για τα διευρωπαϊκά ενεργειακά δίκτυα (άρθρο 6 παράγραφος 7) προβλέπεται ότι "όταν ορισμένα τμήματα ενός έργου κοινού ενδιαφέροντος ευρίσκονται στο έδαφος τρίτων χωρών, η Επιτροπή μπορεί, με τη συμφωνία των ενδιαφερομένων κρατών μελών, να υποβάλλει προτάσεις (...) προκειμένου τα έργα αυτά να αναγνωρισθούν ως αμοιβαίου ενδιαφέροντος από τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες ώστε να διευκολυνθεί η υλοποίησή τους". Εάν προκύψει πρόβλημα από κάποιο από τα έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, η Επιτροπή μπορεί να ξεκινήσει αμέσως την ανωτέρω διαδικασία.

Το ζήτημα των διασυνδέσεων, και γενικότερα των ενεργειακών υποδομών, αποτελεί ένα από τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος που έχουν προσδιοριστεί στις συμφωνίες σύνδεσης, εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ή ανταλλαγών και συνεργασίας οι οποίες έχουν συναφθεί με την πλειοψηφία των αναφερόμενων στην παρούσα ανακοίνωση τρίτων χωρών. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν επομένως να χρησιμεύσουν, εάν χρειάζεται, ως νομική βάση για την ανάπτυξη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών.

- Η υλοποίηση συναφών ενεργειακών πολιτικών

Η αναδιάρθρωση του ενεργειακού τομέα και η σταδιακή υλοποίηση συναφών ενεργειακών πολιτικών από τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες, οι περισσότερες εκ των οποίων εμφανίζουν χαμηλά επίπεδα ενεργειακής απόδοσης στην οικονομία τους και υψηλά επίπεδα εξωτερικής εξάρτησης για τον εφοδιασμό τους σε ενέργεια, αποτελεί επίσης παράγοντα ο οποίος συμβάλλει στην ορθολογική ανάπτυξη των έργων ενεργειακών δικτύων. Πράγματι, πρέπει να θεσπιστούν μέτρα ενεργειακής πολιτικής (τα οποία να περιλαμβάνουν την περιβαλλοντική και φορολογική διάσταση) με τα οποία να προωθείται η ορθολογική χρήση όλων των ενεργειακών προϊόντων. Η τιμολόγηση κυρίως πρέπει να αρχίσει βαθμιαία να καλύπτει τουλάχιστον το κόστος της παροχής ενεργειακών προϊόντων (τιμή στην πηγή ή τα σύνορα συν κόστος μεταφοράς και διανομής). Σε αυτό το πλαίσιο, οι εταιρείες ενεργειακών δικτύων που λειτουργούν στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες θα έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιούν τις απαραίτητες εισπράξεις για την κάλυψη των τρεχουσών δαπανών, των εργασιών συντήρησης και ενός τμήματος των επενδυτικών προγραμμάτων τους. Ωστόσο, η πρόοδος προς συναφέστερες ενεργειακές πολιτικές θα εξαρτηθεί από το βήμα με το

οποίοι οι ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες θα επιτύχουν συνολική αναδιάρθρωση της οικονομίας τους.

Στο ίδιο πλαίσιο της εφαρμογής συναφών ενεργειακών πολιτικών σε μια ομάδα χωρών όπου η ανάπτυξη υποδομής σωληναγωγών παραμένει νευραλγικό ζήτημα πρέπει να αναφερθεί η «πρωτοβουλία για αγωγούς πετρελαίου και φυσικού αερίου», η οποία χρηματοδοτείται από το διακρατικό πρόγραμμα σωληναγωγών στο πλαίσιο του TACIS (πρόγραμμα INOGATE).

7. Κοινοτικές δράσεις χρηματοδοτικού χαρακτήρα

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει ήδη εγκαθιδρύσει σειρά μηχανισμών χρηματοδοτικής παρέμβασης, μέσω των προγραμμάτων της και των χρηματοδοτικών οργάνων της, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση έργων ενεργειακών δικτύων στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες. Επιδιωκόμενος στόχος είναι να δημιουργηθεί το απαραίτητο πλαίσιο ενεργειακής πολιτικής και να στηριχθούν χρηματοδοτικά τα έργα αυτά στο στάδιο των μελετών σκοπιμότητας και, όπου χρειάζεται, στο στάδιο των κεφαλαιουχικών επενδύσεων, συμπληρωματικά ως προς τα κεφάλαια που διαθέτουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις εκμετάλλευσης.

- Στήριξη της υλοποίησης συναφών ενεργειακών πολιτικών

Το πρόγραμμα ενεργειακής πολιτικής SYNERGY επιτρέπει στην Κοινότητα να συνεργασθεί με τρίτες χώρες για την ανάπτυξη συναφών ενεργειακών πολιτικών στις οποίες περιλαμβάνονται οι πολιτικές ανάπτυξης των ενεργειακών διασυνδέσεων και δικτύων. Το πρόγραμμα αυτό επέτρεψε ιδίως τη χρηματοδοτική στήριξη των περισσότερων διασκέψεων και ημερίδων με αντικείμενο τις ενεργειακές διασυνδέσεις Ανατολής-Δύσης, Βαλκανίων και Μεσογείου οι οποίες αναφέρθηκαν προηγουμένως στο τμήμα 5 καθώς και της Βαλκανικής Επιχειρησιακής Ομάδας.

Με τα προγράμματα PHARE και TACIS στηρίζονται επίσης δράσεις οι οποίες ευνοούν την αναδιάρθρωση των ενεργειακών τομέων στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες και ενδεχομένως να υπάρξει παρέμβαση προς αυτήν την κατεύθυνση στο μέλλον μέσω του προγράμματος MEDA.

Είναι δυνατόν να προταθούν ανάλογες δραστηριότητες στο πλαίσιο της σύμβασης Λομέ στο άρθρο 107 της οποίας προβλέπεται η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών ΑΚΕ στον ενεργειακό τομέα, ιδίως για την επέκταση των ηλεκτρικών δικτύων μεταξύ των χωρών ΑΚΕ καθώς και η συνεργασία μεταξύ των χωρών αυτών και των γειτονικών τους χωρών οι οποίες τυχαίνουν χρηματοδοτικής στήριξης από την Κοινότητα (Αλγερία και Μαρόκο).

- Χρηματοδότηση μελετών για έργα ενεργειακών δικτύων

Οι ειδικοί χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται για τα διευρωπαϊκά ενεργειακά δίκτυα (κονδύλι ΔΕΔ Ενέργειας του προϋπολογισμού) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη συγχρηματοδότηση των μελετών σκοπιμότητας και των άλλων μελετών που αφορούν τα έργα κοινού ενδιαφέροντος τα οποία προσδιορίστηκαν στους Προσανατολισμούς για τα ΔΕΔ ενέργειας. Όταν πρόκειται για διευρωπαϊκά έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, υπάρχει η ίδια δυνατότητα και για τη μελέτη τμημάτων των έργων τα οποία αφορούν εδάφη τρίτων χωρών αυτή η δυνατότητα έχει ήδη χρησιμοποιηθεί από την

Επιτροπή στις αποφάσεις της, του 1995 και 1996 για χρηματοδοτική στήριξη μελετών για έργα ΔΕΔ.

Όταν πρόκειται για έργα ενεργειακών δικτύων περιφερειακού ενδιαφέροντος, για τη (συγ)χρηματοδότηση μελετών σκοπιμότητας και άλλων μελετών θα πρέπει να χρησιμοποιούνται πόροι από τα διαθέσιμα προγράμματα ενίσχυσης (PHARE, TACIS, MEDA). Πράγματι, έχουν ήδη χρηματοδοτηθεί αρκετές μελέτες μέσω του PHARE (π.χ. η μελέτη για τη διασύνδεση των δικτύων φυσικού αερίου (1995) και η μελέτη για το φυσικό αέριο στη Βαλτική (1996)) και του TACIS. Αυτός ο τρόπος χρηματοδότησης αναμένεται να εξακολουθήσει να χρησιμοποιείται όταν είναι απαραίτητο.

- Χρηματοδότηση των επενδύσεων για έργα ενεργειακών δικτύων

Στην Κοινότητα, τα οικονομικά βιώσιμα έργα ενεργειακών δικτύων δεν συναντούν ανυπέρβλητες δυσκολίες χρηματοδότησης. Πρόκειται γενικά για επικερδή έργα - οι επιχειρήσεις ενέργειας έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες μέσω της τιμολόγησης - τα οποία μπορούν να προσελκύσουν και ιδιωτική χρηματοδότηση εκτός από τους πόρους που διαθέτουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι επενδυτικές επιδοτήσεις περιορίζονται σε ενίσχυση για διαρθρωτικούς σκοπούς (κυρίως μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης). Όταν ζητείται, τα κοινοτικά μέσα δανειοδότησης (κυρίως η ΕΤΕπ) παρεμβαίνουν επίσης για να συμπληρώσουν τη χρηματοδότηση ορισμένων έργων ενεργειακών δικτύων. Αυτοί είναι οι «κανόνες» που ισχύουν στην Κοινότητα.

Σε ευθυγράμμιση με την προενταξιακή στρατηγική, πρέπει σταδιακά να επικρατήσουν παρόμοιοι όροι και να χρησιμοποιούνται βαθμιαία συγκρίσιμα χρηματοδοτικά μέσα για τη χρηματοδότηση επενδύσεων για έργα ενεργειακών δικτύων στις υποψήφιες τρίτες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου. Πράγματι, όπως συμφωνήθηκε στο Συμβούλιο Κορυφής της Κοπεγχάγης (τον Ιούνιο 1993) και επιβεβαιώθηκε από τότε, το 25% των συνολικών χρηματοδοτικών πόρων του PHARE μπορούν να χορηγηθούν υπό μορφή ενίσχυσης για τη χρηματοδότηση έργων ΔΕΔ, στο βαθμό που τα έργα αυτά αποτελούν έργα προτεραιότητας για την Κοινότητα και τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες. Τα διευρωπαϊκά έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος και τα έργα περιφερειακού ενδιαφέροντος τα οποία ενδεχομένως προκύπτουν από τις δομές διαβούλευσης, όπως περιγράφηκε ανωτέρω στο τμήμα 5, πρέπει να θεωρούνται ως κατάλληλοι υποψήφιοι για χρηματοδοτική ενίσχυση της επένδυσης, εφόσον χρειάζεται.

Υφίστανται επίσης μέσα δανειοδότησης (κυρίως η ΕΤΕπ). Πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν υπόψη, ανάλογα με τα κριτήρια παρέμβασης που εφαρμόζουν και, όπου ενδείκνυται, ενεργώντας σε συνεργασία με άλλα διεθνή χρηματοδοτικά όργανα (για παράδειγμα την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης -ΕΤΑΑ- και την Παγκόσμια Τράπεζα), τα επενδυτικά έργα για ενεργειακά δίκτυα στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες.

Οι εγγυήσεις δανείων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ) θα μπορούσαν επίσης να διατεθούν για παρόμοια έργα αρκεί αυτά να συμβάλουν στην επίτευξη κοινοτικών στόχων, και μόνο σε περίπτωση διαμεθοριακών έργων με παρακείμενες χώρες.

Στο παράρτημα περιέχεται συγκεντρωτικός πίνακας των ανωτέρω δυνατοτήτων κοινοτικής χρηματοδοτικής παρέμβασης.

8. Συμπεράσματα

Από την εξέταση της εξωτερικής διάστασης των ενεργειακών δικτύων, δύναται να θεωρηθεί ότι:

- α) Η σημερινή κατάσταση των ενεργειακών διασυνδέσεων μεταξύ της Κοινότητας και των τρίτων χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της λεκάνης της Μεσογείου επιδεικνύει ικανοποιητικό επίπεδο διασύνδεσης, με εξαίρεση τις διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας της λεκάνης της Μεσογείου και τις διασυνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου με τις περιοχές των Βαλκανίων και της Βαλτικής. Προβλέπεται αύξηση των εισαγωγών φυσικού αερίου και των ανταλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη και έχουν προταθεί διάφορα έργα ενεργειακών δικτύων.
- β) Ο προσδιορισμός διευρωπαϊκών έργων αμοιβαίου ενδιαφέροντος έχει προχωρήσει αρκετά: έχουν προσδιορισθεί 28 έργα αυτού του είδους (βλ. συνημμένο κατάλογο). Μεταξύ αυτών, διάφορα έργα για το φυσικό αέριο βρίσκονται υπό εξέλιξη, ορισμένα έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί, και ένα σημαντικό έργο για το φυσικό αέριο (ο σωληναγωγός Αλγερία-Μαρόκο-Ισπανία) έχει ήδη αποπερατωθεί. Τα έργα δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας είναι γενικά αρκετά προχωρημένα, τα περισσότερα βρίσκονται στο στάδιο μελέτης ή της έγκρισης. Στο παράρτημα παρέχονται πληροφορίες για την πρόοδο όλων αυτών των έργων.

Η Επιτροπή έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για τη δημιουργία δομών συνεργασίας οι οποίες θα οδηγήσουν στον προσδιορισμό έργων περιφερειακού ενδιαφέροντος για τις κυριότερες ενδιαφερόμενες περιφέρειες και περιοχές της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της λεκάνης της Μεσογείου.

- γ) Για τη χρηματοδότηση μελετών σκοπιμότητας και άλλων μελετών που αφορούν τα διευρωπαϊκά έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος μπορεί να χρησιμοποιηθεί το πρόγραμμα ΔΕΔ Ενέργειας στο βαθμό που τα έργα των οποίων προτείνεται η μελέτη έχουν σαφείς επιπτώσεις στον εφοδιασμό της Κοινότητας σε ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο.

Οι μελέτες που αφορούν τα έργα ενεργειακών δικτύων περιφερειακού ενδιαφέροντος μπορούν να απευθύνονται στα προγράμματα ενίσχυσης PHARE-TACIS-MEDA.

- δ) Όσον αφορά τη χρηματοδότηση των επενδύσεων των έργων στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες, θα επιδιωχθεί συστηματικά η χρησιμοποίηση των ιδίων πόρων των επιχειρήσεων και άλλων πηγών ιδιωτικής χρηματοδότησης. Η Κοινότητα θα μπορεί να παρεμβαίνει, όπου είναι απαραίτητο, μέσω ειδικής ενίσχυσης (όπως στην περίπτωση του προγράμματος PHARE), μέσω δανείων (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων) ή εγγυήσεων δανείων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων) στο βαθμό που τα έργα πληρούν τα ειδικά κριτήρια που ισχύουν για τα εν λόγω χρηματοδοτικά μέσα ή όργανα και στο βαθμό που δίνεται σε αυτά μεγάλη προτεραιότητα από τις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες. Άλλα χρηματοδοτικά όργανα όπως η ΕΤΑΑ και η Παγκόσμια Τράπεζα μπορούν επίσης να συμβάλουν σε αυτές τις επενδύσεις.

Από την ανάλυση της εξωτερικής διάστασης των ενεργειακών δικτύων, η Επιτροπή συνάγει τα ακόλουθα πέντε **συμπεράσματα**:

- ε) Η Κοινότητα πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει την εφαρμογή συναφών ενεργειακών πολιτικών στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες (μέσω του προγράμματος ενεργειακής πολιτικής SYNERGY και των προγραμμάτων ενίσχυσης PHARE, TACIS και MEDA), ουσιαστική προϋπόθεση για την ορθολογική ανάπτυξη των ενεργειακών δικτύων.
- στ) Όπου απαιτείται, η Επιτροπή θα είναι διατεθειμένη να λάβει όλες τις συνοδευτικές πολιτικές πρωτοβουλίες στο κατάλληλο πλαίσιο (Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας, Συνθήκη ΕΚ, Προσανατολισμοί ΔΕΔ, συμφωνίες σύνδεσης και λοιπές συμφωνίες) προκειμένου να δημιουργηθεί ευνοϊκότερο πλαίσιο για την πραγματοποίηση έργων ενεργειακών δικτύων αμοιβαίου (διευρωπαϊκού) και περιφερειακού ενδιαφέροντος στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες.
- ζ) Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να χρησιμοποιεί τα διαθέσιμα κοινοτικά προγράμματα για τη στήριξη της ανάπτυξης έργων ενεργειακών δικτύων στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες. Ειδικότερα:

Η συγχρηματοδότηση μελετών για έργα ενεργειακών δικτύων μπορεί να παρέχεται, όπου είναι σκόπιμο, από το κονδύλι του προϋπολογισμού για τα ΔΕΔ, όταν πρόκειται για έργα διευρωπαϊκών δικτύων αμοιβαίου ενδιαφέροντος, και από τα προγράμματα PHARE, TACIS και MEDA όταν πρόκειται για έργα περιφερειακού ενδιαφέροντος.

Η συγχρηματοδότηση επενδύσεων για έργα ενεργειακών δικτύων μπορεί να παρέχεται, όπου είναι σκόπιμο, υπό μορφή ενίσχυσης για έργα προς υλοποίηση στις τρίτες χώρες που είναι υποψήφιες για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση (π.χ. μέσω του προγράμματος PHARE).
- η) Όπου είναι σκόπιμο και σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες που ισχύουν για κάθε μέσο, η Επιτροπή θα συνιστούσε τη χρήση άλλων κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων (δάνεια ΕΤΕπ και εγγυήσεις ΕΤΕ) για έργα ενεργειακών δικτύων αμοιβαίου (διευρωπαϊκού) και περιφερειακού ενδιαφέροντος προς υλοποίηση στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες.
- θ) Η Επιτροπή καλεί τις αρχές των κρατών μελών και των ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών να συνεργασθούν στενά και να ενεργοποιηθούν για την ανάπτυξη και διασύνδεση των ενεργειακών δικτύων σε ευρύτερη κλίμακα, ώστε να βελτιωθεί η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, η οικονομική και κοινωνική συνοχή και η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να προσαχθούν οι κοινοτικοί στόχοι όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα, την προστασία του περιβάλλοντος, τη διεύρυνση και την εξωτερική συνεργασία.

* * *

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ**I. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΜΟΙΒΑΙΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ**

Η ανάπτυξη των ηλεκτρικών συνδέσεων της Κοινότητας με τρίτες χώρες αφορά τρεις περιοχές: την περιοχή της Μεσογείου, την ηπειρωτική Ευρώπη και την Βόρεια Ευρώπη.

Περιοχή της Μεσογείου

d9 Ελλάδα - Τουρκία (*)

συνδέσεις μεταξύ των δύο χωρών μέσω Βορειοανατολικής Ελλάδας.

Πρώτο τμήμα (στην Ελλάδα): υπό κατασκευή.

d13 Ισπανία - Μαρόκο (*)

σύνδεση με υποβρύχιο καλώδιο μεταξύ Νοτίου Ισπανίας και δικτύου του Μαρόκου.

υπό κατασκευή.

Ηπειρωτική Ευρώπη

d2 Γερμανία - Πολωνία ()**

ενίσχυση των συνδέσεων μεταξύ των δύο χωρών.

Μελέτες σκοπιμότητας.

d5 Ιταλία - Ελβετία (*)

ενίσχυση συνδέσεων μεταξύ Βορείου Ιταλίας και Ελβετίας.

Πρώτη γραμμή: υπό κατασκευή.

Δεύτερη γραμμή: διαδικασίες άδειας.

d8 Ελλάδα - Βαλκανικές χώρες ()**

ενίσχυση συνδέσεων μεταξύ Ελλάδας και, αντιστοίχως, Αλβανίας, Βουλγαρίας και πρώην Γιουγκοσλαβίας, περιλαμβανομένης της αποκατάστασης των συνδέσεων με τον Βορρά της πρώην Γιουγκοσλαβίας και το δίκτυο UCPT.

Μελέτες σκοπιμότητας.

d16 ΕΕ - Λευκορωσία-Ρωσία-Ουκρανία ():**

ανάπτυξη συνδέσεων και ζεύξεων μεταξύ του (διερυμμένου) δικτύου της UCPTΕ και των δικτύων τρίτων χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης της μετεγκατάστασης των σταθμών μετατροπής HV DC που λειτουργούσαν στο παρελθόν μεταξύ Αυστρίας και Ουγγαρίας, Αυστρίας και Τσεχικής Δημοκρατίας και Γερμανίας και Τσεχικής Δημοκρατίας.

Μελέτη ζεύξης και μελέτες σκοπιμότητας.

Βόρειος Ευρώπη

d3 Γερμανία-Νορβηγία (*):

σύνδεση με υποβρύχιο καλώδιο μεταξύ Βορείου Γερμανίας (UCPTΕ) και Νοτίου Νορβηγίας (NORDEL).

Διαδικασίες άδειας.

d10 Ηνωμένο Βασίλειο - Νορβηγία (*):

σύνδεση με υποβρύχιο καλώδιο μεταξύ της Νοτιοανατολικής/Ανατολικής Αγγλίας και της Νότιας Νορβηγίας (NORDEL).

Μελέτες σκοπιμότητας.

d11 Κάτω Χώρες - Νορβηγία (*):

σύνδεση με υποβρύχιο καλώδιο μεταξύ των Βορειοανατολικών Κάτω Χωρών (UCPTΕ) και της Νοτίου Νορβηγίας (NORDEL).

Μελέτες σκοπιμότητας και επισκόπηση του βυθού.

d14 Δακτύλιος της Βαλτικής: Γερμανία - Πολωνία - Ρωσία - Εσθονία - Λετονία . Λιθουανία - Σουηδία - Φινλανδία - Δανία - Λευκορωσία (*):

ενίσχυση και ανάπτυξη συνδέσεων μεταξύ των δικτύων αυτών των χωρών με εναέρια ή/και υποβρύχια καλώδια.

Μελέτες σκοπιμότητας.

d15 Σουηδία - Νορβηγία ():**

ενίσχυση των συνδέσεων μεταξύ των δύο χωρών.

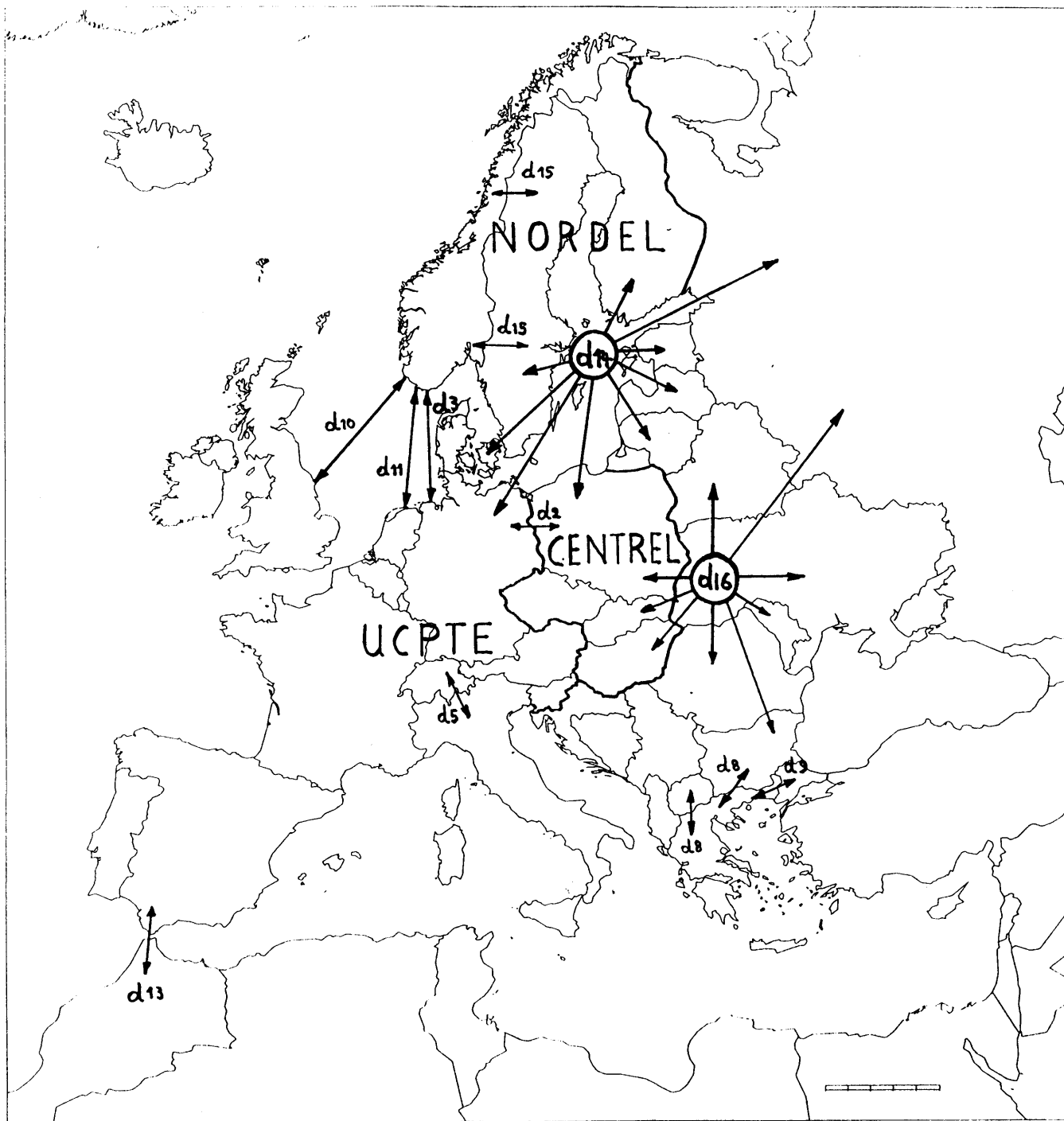
Μελέτες σκοπιμότητας και διαδικασίες άδειας.

(*) Έργο κοινού ενδιαφέροντος το οποίο προσδιορίστηκε στους Προσανατολισμούς για τα ΔΕΔ ενέργειας.

(**) Έργο προταθέν από την Επιτροπή ως έργο κοινού ενδιαφέροντος (βλ. COM(96) 390).

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

II. ΧΑΡΤΗΣ ΕΡΓΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΜΟΙΒΑΙΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ**I. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΑΜΟΙΒΑΙΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ**

Η ανάπτυξη των συνδέσεων των σωληναγωγών φυσικού αερίου της Κοινότητας με αυτούς των τρίτων χωρών γίνεται κατά μήκος τριών αξόνων (μεσογειακός, ανατολικοευρωπαϊκός, βορειοευρωπαϊκός) οι οποίοι αντιστοιχούν στις τρεις κύριες περιοχές εξωτερικής παραγωγής (Αλγερία, Ρωσία, Νορβηγία) από τις οποίες εξαρτάται ο εφοδιασμός της. Η ανάπτυξη των δυναμικοτήτων παραλαβής υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) είναι ένας άλλος τρόπος σύνδεσης της Κοινότητας με τις εξωτερικές περιοχές παραγωγής.

Μεσογειακός άξονας**h4 Αλγερία - Ισπανία - Πορτογαλία - Γαλλία (*):**

κατασκευή νέων σωληναγωγών φυσικού αερίου που επιτρέπει την παροχή στην Ισπανία και την Πορτογαλία αρχικά, και εκ των υστέρων στη Γαλλία και σε άλλες χώρες, από την Αλγερία μέσω Μαρόκου.

σωληναγωγός Αλγερίας - Μαρόκου - Ισπανίας (έως την Κόρδοβα): σε λειτουργία από τον Νοέμβριο 1996.

Επεκτάσεις προς Βορειοανατολικά και προς Βορειοδυτικά: μελέτες σκοπιμότητας και διαδικασίες άδειας.

h5 Αλγερία - Τυνησία - Ιταλία (*):

αύξηση της δυναμικότητας μεταφοράς του διαμεσογειακού σωληναγωγού φυσικού αερίου στην Ιταλία από αλγερινά κοιτάσματα.

Πρώτος σωληναγωγός: σε λειτουργία επί σειρά ετών.

Δεύτερος σωληναγωγός: η κατασκευή έχει σχεδόν ολοκληρωθεί.

Ανατολικοευρωπαϊκός άξονας**f9 Αυστρία - Ουγγαρία (**):** σύνδεση μεταξύ των δικτύων των δύο χωρών.

Πρώτος σωληναγωγός: σε λειτουργία από το 1996.

Δεύτερος σωληναγωγός: μελέτες σκοπιμότητας.

f10 Αυστρία - Σλοβακία ():** σύνδεση της Αυστρίας με τις υπόγειες εγκαταστάσεις αποθήκευσης στη Σλοβακία.

Η κατασκευή έχει σχεδόν ολοκληρωθεί.

f 12 Ελλάδα - Αλβανία ():** σύνδεση μεταξύ των δικτύων των δύο χωρών.

Μελέτες σκοπιμότητας.

h6 Ρωσία - Ουκρανία - ΕΕ (*): αύξηση της δυναμικότητας μεταφοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση από ρωσικά κοιτάσματα διαμέσου του κυρίου υφισταμένου άξονα μέσω Ουκρανίας, Σλοβακίας και Τσεχικής Δημοκρατίας.

Σύστημα σωληναγωγών σε λειτουργία επί σειρά ετών. Θα απαιτηθούν επενδύσεις για αναβάθμισή του.

h7 Ρωσία - Λευκορωσία - Πολωνία - ΕΕ (*):

δημιουργία δεύτερου άξονα μεταφοράς από ρωσικά κοιτάσματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση διαμέσου Λευκορωσίας και Πολωνίας.

Τμήμα Ανατολικής Γερμανίας - Δυτικής Πολωνίας: σε λειτουργία από το 1996.

Άλλα τμήματα: διαδικασίες έγκρισης και υπό κατασκευή.

h11 Βουλγαρία - Ελλάδα (*): βελτιώσεις στο δίκτυο μεταφοράς φυσικού αερίου στη Βουλγαρία για να εξασφαλισθεί παροχή από ρωσικά κοιτάσματα στο νέο δίκτυο φυσικού αερίου στην Ελλάδα.

Πρώτη φάση: έγινε ανάθεση το 1996.

h13 Γερμανία - Τσεχική Δημοκρατία - Αυστρία - Ιταλία ():**

κατασκευή συστήματος σωληναγωγών σύνδεσης μεταξύ του γερμανικού, του τσεχικού, του αυστριακού και του ιταλικού δικτύου φυσικού αερίου.

Πρώτο τμήμα στη Δυτική Αυστρία: υπό κατασκευή.
Δεύτερο τμήμα (ο κύριος σωληναγωγός PENTA) στην Κεντρική Αυστρία: μελέτες σκοπιμότητας.

h14 Ρωσία - Ουκρανία - Σλοβακία - Ουγγαρία - Σλοβενία - Ιταλία ():**

κατασκευή νέου σωληναγωγού φυσικού αερίου, από ρωσικά κοιτάσματα στην Ιταλία.

Μελέτες σκοπιμότητας.

Βορειοευρωπαϊκός άξονας

h1 Νορβηγία - Γαλλία ():** κατασκευή 4ου σωληναγωγού φυσικού αερίου από νορβηγικά κοιτάσματα (Βόρειος Θάλασσα) στην ηπειρωτική Ευρώπη.

Υπό κατασκευή.

h3 Νορβηγία - Δανία - Σουηδία - Φινλανδία - Ρωσία - Χώρες της Βαλτικής ():**

νέες συνδέσεις και ανάπτυξη συνδέσεων μεταξύ των δικτύων των χωρών αυτών, με στόχο τη συγκρότηση ολοκληρωμένου δικτύου φυσικού αερίου.

Μελέτες σκοπιμότητας.

Τερματικοί σταθμον υποδοχής LNG
--

e4 Ισπανία (*):

- LNG (υγροποιημένο φυσικό αέριο) της Huelva (επέκταση του υφιστάμενου τερματικού σταθμού).

Σε λειτουργία από το 1996.

- LNG της Καρθαγένης (επέκταση του υφιστάμενου τερματικού σταθμού).

Προμελέτες σκοπιμότητας.

- LNG στη Γαλικία (νέος τερματικός σταθμός)

Το έργο έχει αναβληθεί.

e5 (a) Πορτογαλία ():**

LNG στην ακτή του Ατλαντικού (νέος τερματικός σταθμός)

Μελέτες σκοπιμότητας.

e6 Ελλάδα (*)

LNG στην Αττική (νέος τερματικός σταθμός).

Υπό κατασκευή.

g3 Γαλλία (*)

LNG στη Δυτική Γαλλία (επέκταση υφιστάμενου τερματικού σταθμού)

Προμελέτες σκοπιμότητας.

g4 Ιταλία (*)

Κατασκευή νέου τερματικού σταθμού LNG για τη διαφοροποίηση της παροχής, ιδιαίτερα για παραγωγή ηλεκτρισμού.

Διαδικασίες άδειας.

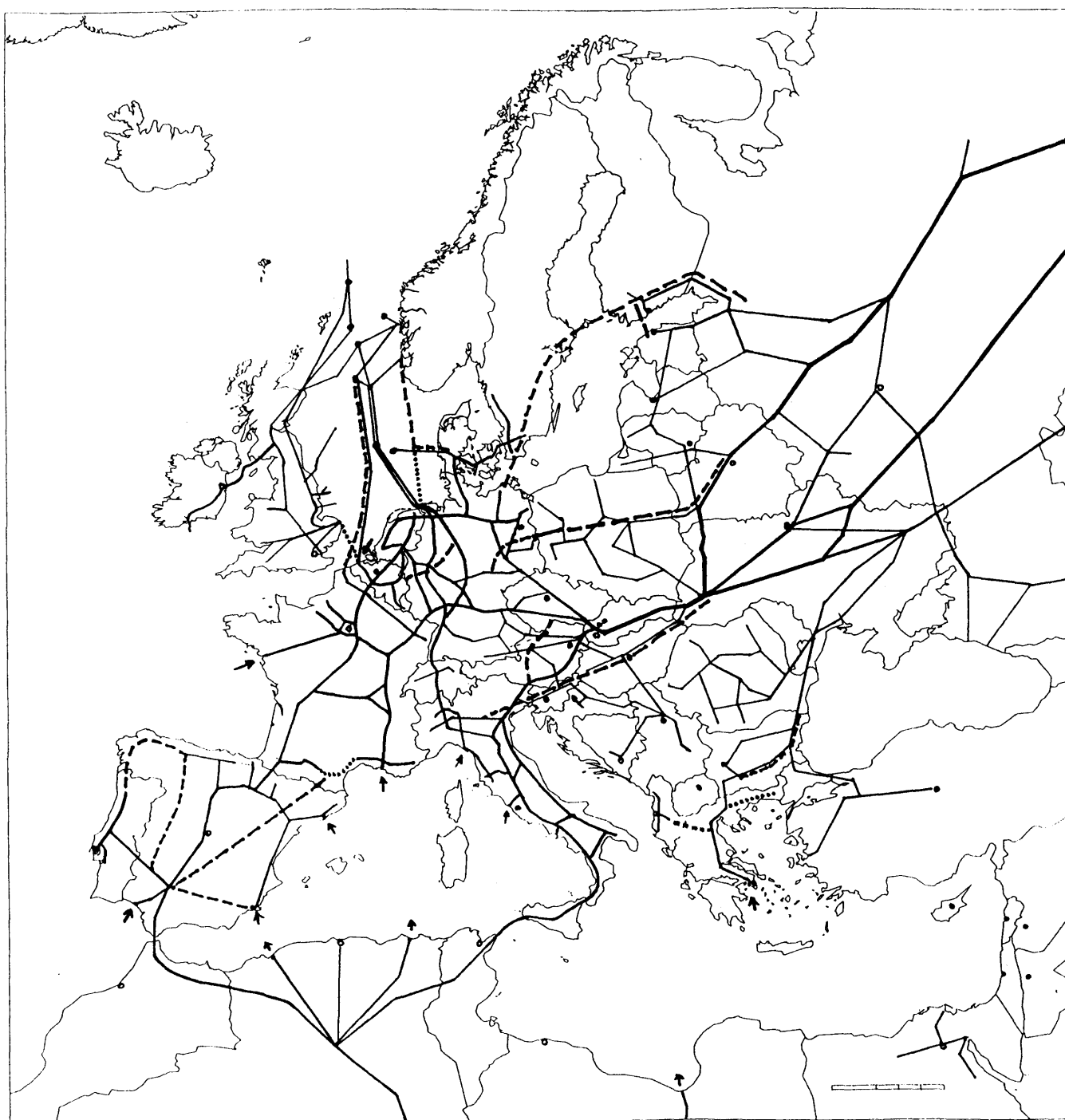
(*) Έργο κοινού ενδιαφέροντος το οποίο προσδιορίστηκε στους Προσανατολισμούς για τα ΔΕΔ ενέργειας.

(**) Έργο προταθέν από την Επιτροπή ως έργο κοινού ενδιαφέροντος (βλ. COM(96) 390).

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

II. ΧΑΡΤΗΣ ΕΡΓΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΑΜΟΙΒΑΙΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

- Υφιστάμενα δίκτυα.
----- Διευρωπαϊκά έργα αμοιβαίου ενδιαφέροντος
..... Άλλα διευρωπαϊκά έργα.

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΔΥΝΑΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΝΟΡΒΗΓΙΑ και ΕΛΒΕΤΙΑ	ΧΚΑΕ (συμπεριλαμβανομένων των Βαλτικών Χωρών)	ΚΑΚ	Μεσογειακές χώρες
Στήριξη της εφαρμογής ενεργειακών πολιτικών: - Κοινοτικές πρωτοβουλίες - Πρωτοβουλίες τρίτων χωρών	- -	SYNERGY PHARE	SYNERGY TACIS	SYNERGY MEDA
Συγχρηματοδότηση μελετών: - Για έργα ΔΕΔ αμοιβαίου ενδιαφέροντος - Για έργα δικτύων περιφερειακού ενδιαφέροντος	ΔΕΔ -	ΔΕΔ PHARE	ΔΕΔ TACIS	ΔΕΔ MEDA
Χρηματοδότηση επενδύσεων: - Ενίσχυση - Δάνεια - Εγγυήσεις δανείων για διαμεθοριακά έργα σε παρακείμενες χώρες	- ΕΤΕπ ΕΤΕ	PHARE ΕΤΕπ ΕΤΕ	- - ΕΤΕ	- ΕΤΕπ ΕΤΕ

ISSN 0254-1483

COM(97) 125 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

12 11

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-97-120-GR-C

ISBN 92-78-17491-2

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Λουξεμβούργο

24